

Verslag excursie De Peel, 14 april 2018

Erik van der Spek, Jan Smit, Linde Slikboer,
Michel van Adrichem, Martijn Kos, Wim Arp, Jap
Smits, Peter Megens, Wankja Ferguson

Inleiding

Op verzoek van EIS-Kenniscentrum-insecten bezochten we met 15 personen twee terreinen in de Peel in het oosten van Noord-Brabant, waarvan weinig gegevens bekend zijn. Het terrein De Bult (Fig. 1) is onderdeel van de Deurnese Peel, maar is nu geïsoleerd van het grootste deel daarvan en in beheer bij Staatsbosbeheer. Noordelijk daarvan ligt het landgoed De Krim (Fig. 3), dat in beheer is bij het Brabants Landschap. Voor beide gebieden is dankzij deze excursie de kennis over de aanwezigheid van de soorten wilde bijen aanzienlijk toegenomen.

De Bult

De Bult is een natuurgebied van 120 hectare in het uiterste noordoosten van de Deurnese Peel, achter de Craijenhut op de grens van de provincies Noord-Brabant en Limburg. Het gebied is eigendom van Staatsbosbeheer en vormt een apart gelegen restant van de Deurnese Peel dat overbleef na ontginningen. Het deelt dus de status van Natura 2000-gebied. Het gebied bestaat uit hoogveenrestanten, berkenbos,

droge en vochtige heide.

Het reservaat is geheel omsloten door landbouwgebied, maar een kilometer noordwaarts ligt vliegbasis De Peel, waar nog steeds belangrijke natuurwaarden zoals heidevelden voorkomen. En twee kilometer noordwaarts ligt landgoed Stippelberg, eveneens met enige heide. Ruim een halve kilometer naar het zuidoosten bevindt zich het peelrestant de Heidsche Peel. Via waarneming.nl waren 13 soorten bijen uit het gebied bekend, met aanvulling van nog 1 soort uit de Nationale Databank Flora en Fauna.

Figuur 2. Nestplek van *Temnothorax nylanderi* bosslankmier. Foto Jap Smits.

In De Bult vonden wij 18 soorten bijen (Tabel 1), waaronder de bedreigde, sterk afgenomen, zeer zeldzame sierlijke wespbij *Nomada panzeri*, de eveneens bedreigde, sterk afgenomen, zeldzame roodscheen zandbij *Andrena ruficornis* en de gevoelige, zeer zeldzame borstelwespbij *Nomada stigma*. Volgens waarneming.nl waren 15 van de door ons wargenomen soorten bijen nog niet eerder in dit gebied aangetroffen, alleen de akkerhommel *Bombus pascuorum* en de aardhommelgroep *Bombus terrestris* groep zijn eerder voor dit gebied

Figuur 1. De Bult. Foto Jap Smits.

gemeld. Daarmee komt de soortenlijst, inclusief de op 13-0-18 gemelde grote roetbij *Panurgus banksianus*, voor dit gebied op 32 soorten bijen.

De Krim

De Krim is een landgoed in de Peel in de buurt van Elsendorp. De oppervlakte van het landgoed bedraagt ongeveer 100 ha en het is eigendom van het Brabants Landschap. In de 19e eeuw bestond dit gebied nog uit onafzienbare heidevelden, maar het is ontgonnen in het begin van de 20e eeuw. Er zijn naaldbossen en heidevelden te vinden, en ook een tweetal vennen. De heide is goeddeels vergrast en zal worden hersteld. Voorts zijn er weilanden waar wulp, kievit en scholekster zijn te vinden. De bossen bestaan uit grove den, japanse lariks, douglasspar en zomereik. In de oudere dennenbossen heeft zich een ondergroei van loofhout gevormd en er zijn veel zangvogels te vinden. Via waarneming.nl waren 7 soorten bijen uit het gebied bekend.

In De Krim vonden wij 27 soorten bijen (Tabel 1), waaronder de kwetsbare, afgenomen, vrij zeldzame bremsandbij *Andrena ovatula*. Hiervan zijn 3 soorten eerder uit het gebied gemeld volgens waarneming.nl. Het aantal bekende soorten bijen voor dit gebied komt

hiermee op 31.

Figuur 4. Bloeiende wilgen trekken bijen en entomologen. Foto Wankja Ferguson.

Summary

During the excursion in the spring of 2018 we visited De Bult and De Krim, remainders of the Peel which are poorly investigated for bees. The number of found species of Aculeata could be increased significantly.

Figuur 3. De Krim. Foto (c) Jap Smits.

Tabel 1. Waargenomen soorten in De Bult en De Krim.

Familie Soort	Nederlandse naam	Z	T	RL	De Bult				De Krim	
					186-389	186-390	187-389	187-390	182-398	183-398
Apidae - bijen										
<i>Andrena cineraria</i>	asbij	a	0/+	TNB					x	
<i>Andrena clarkella</i>	zwartrosse zandbij	a	0/+	TNB	x	x		x		x
<i>Andrena dorsata</i>	wimperflanzandbij	a	0/+	TNB					x	
<i>Andrena helvola</i>	valse roenzandbij	zz	0/+	TNB				x		
<i>Andrena haemorrhoa</i>	roodgatje	a	0/+	TNB		x	x	x	x	x
<i>Andrena nigroaenea</i>	zwartbronzen zandbij	z	0/+	TNB					x	
<i>Andrena ovatula</i>	bremsandbij	z	t	KW					x	
<i>Andrena praecox</i>	vroege zandbij	a	0/+	TNB		x		x		
<i>Andrena ruficornis</i>	roodscheen-zandbij	zz	tt	BE			x	x		

Andrena subopaca	witkopdwergzandbij	a	0/+	TNB			x			x
Andrena vaga	grijze zandbij	a	0/+	TNB	x	x		x	x	x
Andrena ventralis	roodbuikje	z	0/+	TNB		x		x	x	
Bombus cryptarum	wilgenhommel			OG						x
Bombus lucorum	veldhommel	a	0/+	TNB					x	x
Bombus pascuorum	akkerhommel	a	0/+	TNB		x		x		x
Bombus terrestris complex	aardhommelgroep			TNB		x		x	x	x
Colletes cunicularis	grote zijdebij	a	0/+	TNB						x
Halictus rubicundus	roodpotige groefbij	a	0/+	TNB					x	
Lasioglossum fulvicorne	slanke groefbij	z	0/+	TNB					x	x
Lasioglossum sexstrigatum	gewone franjegroefbij	a	0/+	TNB						x
Nomada ferruginata	geelschouderwespbij	z	0/+	TNB				x		
Nomada flava	gewone wespbij	a	0/+	TNB				x		
Nomada lathburiana	roodharige wespbij	a	0/+	TNB					x	x
Nomada leucophthalma	vroege wespbij	z	0/+	TNB					x	
Nomada marshamella	donkere wespbij	z	0/+	TNB				x		
Nomada ruficornis	gewone dubbeltand	a	0/+	TNB		x	x	x		x
Nomada panzeri	sierlijke wespbij	zzz	tt	BE			x			
Nomada stigma	borstelwespbij	zzz	0/+	GE		x				
Nomada succincta	geelzwarte wespbij	z	0/+	TNB				x	x	
Osmia cornuta	gehoorde metselbij	z	0/+	TNB		x		x	x	
Sphecodes geoffrellus	gewone dwergbloedbij	z	0/+	TNB					x	
Sphecodes gibbus	pantserbloedbij	z	0/+	TNB					x	
Sphecodes miniatus	gewone dwergbloedbij	z	0/+	TNB					x	
Sphecodes monilicornis	dikkopbloedbij	a	0/+	TNB					x	
Sphecodus pellucidus	schoffelbloedbij	a	0/+	TNB					x	
Pompilidae - spinnendoders										
Anoplius viaticus									x	x
Priocnemis perturbator						x				
Vespidae - plooivleugelwespen										
Vespa crabro	hoornaar					x				
Vespula vulgaris	gewone wesp								x	
Formicidae - mieren										
Formica fusca	grauwzwarte renmier								x	
Formica sanguinea	bloedrode roofmier								x	
Lasius fuliginosus	glanzende houtmier								x	
Lasius niger	wegmier					x			x	
Lasius platythorax	humusmier					x			x	
Myrmica ruginodis	bossteekmier					x				
Tetramorium caespitum	zwarte zaadmier								x	
Temnothorax nylanderi	bosslankmier					x				
Syrphidae - zweefvliegen										
Cheliosia pagana									x	
Eristalis horticola									x	x
Eristalis pertinax									x	
Platycheirus angustatus									x	

Z = zeldzaamheidsklasse

a = algemeen

z = vrij zeldzaam

zz = zeldzaam

zzz = zeer zeldzaam

RL = status Rode Lijst 2018

GE = gevoelig

BE = bedreigd

KW = kwetsbaar

TNB = thans niet bedreigd

T = trend

0/+ = stabiel/toegenomen

t = afgenomen

tt = sterk afgenomen

Figuur 4. *Nomada lathburiana*, vrouwtje.
Foto Wankja Ferguson.